

Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a módszertani munkát végző dolgozó munkaidő és étkezés szempontjából is hátrányos helyzetben van a területi munkát nem végzőkkel szemben. Napidíj a legritkább esetben fizethető neki, s ez egyébként sem volna arányban a területi munka során felmerült többletmunkaidővel és -kiadásokkal. Mindezek következtében a hálózati-módszertani munka már rég elvesztette vonzását a könyvtárosok körében.

Végül: a megyei szakfelügyeleti vizsgálatok során a községi könyvtárak munkájában tapasztalt hiányosságok megszüntetését és a megjelölt feladatok végrehajtását a járási hálózati központtól kéri számon. A hálózati központ azonban a módszertani munka keretében csak kérhet vagy javasolhat, illetve adott esetben a községi munkatársak helyett elvégezheti a feladatokat. Ez abból is következik, hogy a *hálózati munkának nincs jogilag szabályozott tevékenységi köre és a feladatok végrehajtását szolgáló munkának megfelelő jogi háttere*. Pedig az eddigieknél sokkal hatékonyabb, eredményesebb hálózati-módszertani munkára volna szükség mindaddig, amíg tiszteletdíjas, szefoglalkozású községi könyvtárosok és klubkönyvtárosok dolgoznak a járáások tanácsi könyvtárhálózatában.

A községi könyvtárak fejlesztése, a könyvtári munka eredményesebbé tétele elképzelhetetlen a feladatok végrehajtását nemcsak segítő, hanem szavatolni is tudó háttér nélkül.

Csík Mihály

Magunkra utaltan

A hálózatunkhoz tartozó városkörnyéki községek „D”-típusú könyvtárainak könyvtárosai részfoglalkozásúként — heti 12—18 órában — dolgoznak. Szakképzettségük nincs, esetleg alapfokú tanfolyamot végeztek. Ezek a könyvtárak azonban önálló költségvetéssel rendelkeznek, könyvvállományuk 6—9 ezer kötet, amelyből a kézikönyvek száma 250—300. A könyvtárosok a raktári kartotékokon kívül betűrendes katalógust is szerkesztenek. Ugyanezekben a községekben az iskolai könyvtárak állománya szegényes, jobbra csak a már megszűnt tanterv kötelező és ajánlott olvasmányait tartalmazza, valamint kevés példányban pedagógiai szakirodalmat. Kézikönyvtári állományuk nincs. Fejlődésüket az évi ezer-kétezer forintos könyvbeszerzési keret nemigen teszi lehetővé.

Az ötödik ötéves terv időszakában a községi tanácsok könyvtárfenntartói tevékenységében fejlődés volt tapasztalható, azonban a tanácsok igénytelenek a könyvtáros személyének kiválasztásában, nem tartják fontosnak a rátermettséget.

A hálózati munka során szerzett tapasztalataim alapján — a színvonalasabb módszertani munka érdekében — a következőket javaslom:

Központi intézkedésre van szükség, hogy az ilyen nagyságrendű könyvtárak továbbfejlődjenek és a lakosság alapellátását képesek legyenek megoldani. Különösen fontosnak tartom a tanulói ifjúság megfelelő könyvtári ellátását, mivel a jövő olvasói ők lesznek. Az Irányelvek a 18 éven aluli ifjúság könyvtári ellátásának javítására című dokumentum (*Könyvtáros, 1972. 2. sz.*) szerint a kis települések részben osztott és kis létszámú iskoláiban tanuló gyerekek ellátása a falusi közművelődési könyvtárak feladata is lehet mindaddig, amíg az iskola nem tud gondoskodni olvasmányairól.

Szakképzett könyvtárosokra van szükség az említett községekben, mert amíg ez nem valósul meg, addig *Szita Ferenc* szavaival élve: „csak” függetlenített hálózati-módszertani munkatársak maradunk, akik a régi, hagyományos módon, elsősorban a vidéki könyvtárakat segítik, instruálják. (Ugyanakkor gondoskodni kell a szakképzett könyvtárosok rendszeres továbbképzéséről is.)

A módszertani munka hatékonyságát növelné a tényleges, „hatalmi pozícióval” rendelkező szakfelügyelet akkor, ha megkövetelhetné a fenntartóktól javaslatainak végrehajtását.

Tapasztalt és kezdő módszertani könyvtárosok egyaránt szóvá teszik a munkájukat segítő kézikönyv hiányát. E kézikönyvnek tartalmaznia kell az elméleti tudnivalókat, a gyakorlat során felmerülő problémákra pedig a lehetséges megoldási változatokat.

Úgy gondolom, más módszertani-hálózati könyvtárosok nevében is szólok, amikor a szakmai magunkra utaltságot említem. Sem a Magyar Könyvtárosok Egyesületének keretében, sem a hálózati központban nem foglalkoznak szervezetteren továbbképzésünkkel.

Kovács Imréné